

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

Str. Dimitrie D. Gerota nr. 7-9, sector 2, București, cod poștal: 020027

Telefoane: 021.310.23.56, 021.316.31.34

Fax: 021.316.31.31

021.310.23.57, 021.316.31.33

Cod fiscal: 10464660

E-mail: ces@ces.ro

www.ces.ro

Membru fondator al Asociației Internaționale a Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare (AICESIS)

Membru al Uniunii Consiliilor Economice și Sociale și Instituțiilor Similare Francofone (UCESIF)

„Consiliul Economic și Social este organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” (Art. 141 din Constituția României revizuită)

Nr. 7177/26.11.2025

Director permanent al Senatului

Bp...591... / ...2...12...2025...

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru modificarea

și completare Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile
de interes public (b591/13.11.2025)

627... / 22...12...2025

În temeiul art. 2 alin. (1) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și art. 11 lit. a) din Regulamentul de organizare și funcționare, Consiliul Economic și Social a fost sesizat cu privire la avizarea *propunerii legislative pentru modificarea și completare Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public (b591/13.11.2025)*.

CONSILIUL ECONOMIC ȘI SOCIAL

În temeiul art. 5 lit. a) din Legea nr. 248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în ședința din data de 26.11.2025, desfășurată online, conform prevederilor Hotărârii Plenului nr. 86/17.05.2022, avizează **NEFAVORABIL** prezentul proiect de act normativ, cu următoarea **motivare**:

- propunerea legislativă nu este suficient argumentată și se bazează în mare parte numai pe prezumția că există un interes personal sau o rea-credință în spatele cererii de acces la informații publice;

- în plus, multe din studiile pe care le realizează autoritățile/ instituțiile publice sunt realizate cu finanțare de la bugetul de stat și ele trebuie să fie accesibile cetățenilor.
- modificările propuse au potențialul de a afecta transparența instituțiilor și a activităților prestate de către acestea, subminând principiul democratic de control public asupra autorităților. Instituirea unui regim special al informațiilor nu este justificată, în special a definiției propuse;
- prin accesul public la cercetările realizate de către instituții publice, comerciale și patente, se permite o cunoaștere generală a societății cu privire la activitățile derulate de entitățile publice;
- de asemenea, posibilitatea instituțiilor de a comunica verbal informațiile de interes public subminează capacitatea persoanelor interesate de aceste informații de a le utiliza în scopuri care au în vedere îmbunătățirea activității instituției respective.
- măsurile propuse îngreunează în mod nejustificat accesul la informații de interes public și limitează scopul urmărit de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, prin introducerea posibilității exceptării, prin decizie internă, de la comunicare a unor documente considerate ca fiind de interes public în arhitectura actuală a actului normativ;
- expunerea de motive mută caracterul de interes public de la informațiile în sine la solicitarea propriu-zisă, încălcând premisa însăși a legii (aceea că întreaga activitate a unei entități publice este, cu excepții expres stabilite, publică) prin afirmarea necesității ca solicitantul „să justifice motivele pentru care apreciază că îi este necesară furnizarea informațiilor solicitate”, pentru a preveni ceea ce inițiatorii par a identifica drept abuz de drept, fără a furniza constatări obiective ale existenței unor astfel de cazuri;
- „Regimul special” al unor informații – care le exceptează de la comunicare – este deja prevăzut la art. 12 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și acoperă preocupările inițiatorilor legate de interesele comerciale ale instituțiilor și autorităților (a se vedea art. 12, alin. (1), lit. c): *„informațiile privind activitățile comerciale sau financiare, dacă publicitatea acestora aduce atingere dreptului de proprietate intelectuală ori industrială, precum și principiului concurenței loiale, potrivit legii”*);
- având în vedere caracterul limitat al „activităților de cercetare-dezvoltare” în cadrul entităților publice vizate de Legea nr. 544/2001 și existența unei excepții care li se aplică direct, tratamentul de „regim special” pentru „orice informație care privește cercetări științifice în curs de derulare sau finalizate, rezultate și metodologii ale cercetărilor științifice” trimite, mai curând, la excluderea

potențială de la comunicare a materialelor științifice suport pentru decizii de politică publică;

- de asemenea, limitarea informațiilor publice la durata de cinci ani nu are o justificare obiectivă din punctul de vedere al regimului acestor materiale, pentru care obligația de păstrare în arhivă depășește, adeseori, termenul propus (arhivarea fiind de zece ani sau permanentă, de exemplu);
- având în vedere că orice comunicare oficială a unei instituții sau autorități se face, conform Codului administrativ, în scris, iar comunicarea verbală nu este opozabilă terților, nici informațiile de interes public nu pot fi comunicate verbal. Posibilitatea legală a unei astfel de comunicări ar deschide drumul către comportamente de evitare efectivă a îndeplinirii obligațiilor legale – de pildă, prin convocarea la sediu, pentru comunicarea verbală a informațiilor, a unor solicitanți cu domiciliul în alte localități – și către imposibilitatea confirmării informației primite (autoritatea sau instituția poate nega informația sau ea este expusă interpretărilor subiective). De asemenea, dacă solicitarea de informații se poate face doar în scris, răspunsul ar trebui să îmbrace aceeași formă;
- totodată, propunerea de a excepta de la comunicare anumite studii care conțin informații de interes public cu regim special contravine principiului transparenței decizionale în domeniul mediului, consacrat atât în legislația națională, cât și în Convenția de la Aarhus. Informațiile științifice privind starea populațiilor de specii protejate, monitorizarea genetică sau evaluările ecologice nu intră în categoria datelor sensibile a căror divulgare ar putea afecta securitatea națională, ordinea publică sau drepturile unor terți, motiv pentru care includerea lor într-o zonă de exceptare reprezintă o extindere nefundamentată și neproportională a limitelor legale;
- accesul public la date științifice este esențial pentru verificarea corectitudinii fundamentării măsurilor de management, pentru asigurarea unei dezbateri informate și pentru prevenirea deciziilor arbitrare în domeniul conservării naturii;
- restricționarea acestor informații, fără un temei clar, obiectiv și previzibil, vulnerabilizează încrederea publică și creează suspiciunea că se urmărește limitarea controlului societății civile asupra unor studii care stau la baza unor politici sensibile, precum cele privind gestionarea carnivorelor mari. Având în vedere că actuala legislație deja prevede suficiente garanții pentru protejarea datelor cu adevărat sensibile, propunerea este excesivă și riscă să îngreuească accesul la informații științifice de interes public major;

- promovarea soluției legislative ar avea drept efect restrângerea semnificativă a accesului public la informațiile de interes public, prin introducerea categoriei „*informații cu regim special*”, stabilite prin ordin al conducătorului instituției, precum și prin posibilitatea refuzării cererilor în baza unui criteriu subiectiv privind „interesul” solicitantului, indicat explicit în expunerea de motive. Aceste modificări afectează transparența instituțională, participarea publică și capacitatea societății civile de a exercita control democratic asupra autorităților publice;
- se poate vorbi despre o slăbire a caracterului necondiționat al dreptului la informații, expunerea de motive afirmând explicit necesitatea ca solicitantul să își „justifice” interesul. Această abordare inversează logica Legii nr.544/2001, care pornește de la premisa că informațiile produse din bani publici sunt accesibile oricui, fără justificare;
- introducerea unui motiv suplimentar de refuz, vag formulat - art. 6 alin. (4) lit. a) - permite instituțiilor să respingă cereri pe baza unei simple constatări privind încălcarea alin. (1), în condițiile în care alin. (1) este modificat pentru a excepta informațiile declarate „*speciale*”. Aceasta creează un cadru larg pentru respingerea cererilor, fără criterii clare;
- se poate genera un impact direct asupra accesului la date sensibile. Expunerea de motive justifică exceptarea unor categorii ample de informații, precum cercetări științifice, metodologii, rezultate tehnice, secrete comerciale. În practică, astfel de definiții pot acoperi date critice privind poluarea, calitatea mediului, siguranța unor instalații industriale, eficiența achizițiilor publice, evaluarea unor proiecte cu impact asupra comunităților;
- propunerea legislativă poate genera paralelism legislativ, mecanismul de protecție a informațiilor sensibile la nivelul instituției fiind deja reglementat prin Legea nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate;
- legea în vigoare propune un mecanism echilibrat, care oferă conducătorilor instituțiilor atât puterea de decizie, cât și responsabilitatea și limitele care să prevină abuzul. Propunerea legislativă oferă conducătorilor instituțiilor o putere practic absolută de a defini orice ca informație cu regim special, ceea ce poate conduce la abuzuri;
- modificarea art. 5 din Legea nr.544/2001, în sensul că informațiile publicate din oficiu se mențin doar pe o durată de 5 ani, este de natură să creeze confuzii. Informațiile publicate din oficiu sunt disponibile permanent și se actualizează ori de câte ori apare o modificare. Nu există niciun motiv ca unele informații să dispară după 5 ani (spre exemplu, bugetele instituțiilor publice din anii anteriori),

și nici să fie menținute informații care nu mai sunt actuale (spre exemplu, cadrul legal de funcționare);

- în ceea ce privește modificarea art. 6, pentru a enumera formele de comunicare a informațiilor (electronic, pe hârtie sau verbal), reprezintă un aspect deja reglementat prin normele de aplicare ale legii și există o practică curentă corespunzătoare, conform căreia se folosește metoda indicată de solicitant, nefiind oportun ca instituțiile publice să aleagă modul de comunicare.

**Președinte,
Sterică FUDULEA**

(